Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

7 päivänä marraskuuta 2018 *

Muutoksenhaku – Valtiontuet – Kumoamiskanne – Tutkittavaksi ottaminen – Portugalin viranomaisten tuki rahoituslaitos Banco Espírito Santo SA:n kriisinratkaisulle – Omaisuudenhoitoyhtiön perustaminen ja pääomittaminen – Euroopan komission päätös, jossa tuki todetaan sisämarkkinoille soveltuvaksi – Oikeussuojan tarve – Kanne kansallisissa tuomioistuimissa Banco Espírito Santon kriisinratkaisupäätöksen kumoamiseksi

Asiassa C-544/17 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 18.9.2017,

BPC Lux 2 Sàrl, kotipaikka Senningerberg (Luxemburg), ja muut valittajat, joiden nimet mainitaan valituskirjelmän liitteessä, edustajinaan J. Webber ja M. Steenson, solicitors, sekä B. Woolgar, barrister, ja K. Bacon, QC,

valittajina,

ja jossa muina osapuolina ovat

Euroopan komissio, asiamiehinään L. Flynn ja P.-J. Loewenthal,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Portugalin tasavalta,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti R. Silva de Lapuerta, joka toimii ensimmäisen jaoston puheenjohtajana, sekä tuomarit J.-C. Bonichot, E. Regan (esittelevä tuomari), C. G. Fernlund ja S. Rodin,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Valittajat vaativat valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 19.7.2017 antaman määräyksen BPC Lux 2 ym. v. komissio (T-812/14, ei julkaistu, EU:T:2017:560; jäljempänä valituksenalainen määräys), jolla tämä jätti tutkimatta niiden kanteen, jossa ne vaativat valtiontukiasiassa SA.39250 (2014/N) – Portugali, Banco Espírito Santo SA:n kriisinratkaisu – 3.8.2014 annetun komission päätöksen C(2014) 5682 final (jäljempänä riidanalainen päätös) kumoamista.

Asian tausta ja riidanalainen päätös

2 Valittajat ovat Banco Espírito Santo SA:n (jäljempänä BES) velkojia, joilla on alemman 2-luokan velkakirjoja.

3 Toukokuussa 2014 Banco de Portugalin (Portugalin keskuspankki) Espírito Santo International SA -konsernissa suorittamassa tarkastuksessa todettiin, että viimeksi mainittu oli vaikeassa rahoitustilanteessa, joka voi vaikuttaa kielteisesti BES:n, jonka osakkeista se omisti enemmistön, maksukykyyn.

4 BES julkaisi 30.7.2014 vuoden 2014 ensimmäisen puolikkaan tuloksensa, josta kävi ilmi suuri rahoitustappio. Tästä seurasi heinäkuun 2014 aikana sen talletusten määrän selvä lasku.

5 Tässä asiayhteydessä Portugalin viranomaiset päättivät aloittaa BES:ssä kriisinratkaisumenettelyn, joka sisälsi väliaikaisen luottolaitoksen eli sellaisen omaisuudenhoitoyhtiön perustamisen, jolle siirrettiin BES:n terve liiketoiminta. Sen jälkeen, kun nämä varat ja velat oli siirretty omaisuudenhoitoyhtiölle, jäljelle jääneiden varojen ja velkojen piti jäädä BES:ään, josta oli tarkoitus tulla ”roskapankki”.

6 Portugalin viranomaiset ilmoittivat 3.8.2014 komissiolle hankkeesta, joka koskee 4 899 miljoonan euron valtiontukea, joka myönnetään Fundo de Resoluçãon (kriisinratkaisurahasto, Portugali) välityksellä, alkupääoman myöntämiseksi omaisuudenhoitoyhtiölle. Samaan aikaan tämän ilmoituksen kanssa Portugalin viranomaiset toimittivat komissiolle kaksi Portugalin keskuspankin kertomusta, eli yhtäältä BES:n kriisinratkaisemiseksi mahdollisia vaihtoehtoja koskevan arvion, jonka päätelmänä oli, että omaisuudenhoitoyhtiön perustaminen oli ainoa ratkaisu, jolla Portugalin tasavallan rahoitusvakaus voitiin säilyttää, ja toisaalta kuvauksen BES:n kriisinratkaisemisessa noudatettavasta menettelystä. Viimeksi mainitun kertomuksen seurauksena Portugalin viranomaiset antoivat komissiolle sitoumuksia, jotka liittyivät sekä omaisuudenhoitoyhtiöön että roskapankkiin ja jotka koskivat niiden hallittua lakkauttamista. Näitä molempia laitoksia koskevat sitoumukset liittyivät olemassa olevien varojen hallinnointiin, palkkakattoihin ja kieltoon hankkia omistusosuuksia, maksaa korkolippuja tai osinkoja ja mainostaa valtiontuen avulla.

7 Samana päivänä komissio antoi tutkinnan alkuvaiheen päätteeksi SEUT 108 artiklan 3 kohdan nojalla riidanalaisen päätöksen, jossa se totesi, että ilmoitettu toimenpide eli Portugalin viranomaisten omaisuudenhoitoyhtiöön antama 4 899 miljoonan euron pääoman lisäys sekä viranomaisten sitoumukset merkitsivät valtiontukea, joka soveltuu sisämarkkinoille SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla (jäljempänä kyseessä oleva valtiontuki).

8 Portugalin viranomaisten esittämissä sitoumuksissa todettiin muun muassa, ettei omaisuudenhoitoyhtiölle voida siirtää mitään osakkeenomistajien ja huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkainstrumenttien haltijoiden saatavia eikä mitään yhdistettyä rahoitusinstrumenttia. Niissä todettiin myös, että BES piti asettaa selvitystilaan viimeistään 31.12.2016.

Asian käsittely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen määräys

9 Valittajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 12.12.2014 jättämällään kannekirjelmällä kanteen, jossa ne vaativat riidanalaisen päätöksen kumoamista.

10 Unionin yleinen tuomioistuin kysyi kantajilta 7.12.2016, oliko niillä oikeussuojan tarvetta kanteen nostamiseksi riidanalaisesta päätöksestä.

11 Kantajat vastasivat unionin yleisen tuomioistuimen kysymykseen 23.1.2017.

12 Unionin yleinen tuomioistuin jätti valituksenalaisella määräyksellä kanteen tutkimatta todettuaan viran puolesta, ettei kantajilla ollut oikeussuojan tarvetta kanteen nostamiseksi riidanalaisesta päätöksestä. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei ollut tarpeen lausua komission esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä, jonka mukaan kantajilla ei ollut oikeussuojan tarvetta kanteen nostamiseksi tästä päätöksestä.

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

13 Valittajat vaativat valituksessaan, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen määräyksen

– palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen uudelleen tutkittavaksi ja

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

14 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen ja

– velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

15 Valittajat esittävät yhden ainoan valitusperusteen, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen katsoessaan, ettei valittajilla ollut intressiä riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi.

16 Kuten valituksenalaisen määräyksen 27 ja 33 kohdasta ilmenee, valittajat väittivät unionin yleisessä tuomioistuimessa, että riidanalaisen päätöksen kumoaminen lisäisi erittäin huomattavasti sen kumoamiskanteen menestymisen todennäköisyyttä, jonka ne olivat nostaneet kansallisissa tuomioistuimissa BES:n kriisinratkaisupäätöksestä, ja että tällaisesta menestyksestä seuraisi joko BES:n kriisinratkaisupäätöksen kumoaminen tai oikeus vaatia vahingonkorvausta. Erityisesti valittajat olivat esittäneet portugalilaisen asianajajan todistuksen, jossa tämä esitti yksityiskohtaiset perustelut sille, miksi riidanalaisen päätöksen kumoaminen vaikuttaisi kyseiseen kansalliseen menettelyyn, vaikka sen kohde on eri kuin unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevalla kanteella. Tätä todistusta ei ole myöskään riitautettu ensimmäisessä oikeusasteessa.

17 Kuten unionin tuomioistuin totesi 17.9.2015 annetun tuomion Mory ym. v. komissio (C-33/14 P, EU:C:2015:609) 68, 69 ja 79 kohdassa, se, että unionin tuomioistuinten toteuttama päätöksen kumoaminen tuo etua kansallisissa tuomioistuimissa nostetun kanteen, myös vahingonkorvauskanteen, yhteydessä, riittää lähtökohtaisesti tällaisen oikeussuojan tarpeen syntymiseen unionin tuomioistuimissa. Valituksenalainen määräys ei ole tämän periaatteen vastainen.

18 Unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin totesi valituksenalaisen määräyksen 34 ja 35 kohdassa, että koska siinä vireillä olevan menettelyn ja Portugalin tuomioistuimissa vireillä olevan menettelyn kohde ei ollut sama, riidanalaisen päätöksen kumoaminen ei vaikuttaisi siihen, miten viimeksi mainitut tulkitsevat Portugalin perustuslain säännöksiä. Valittajien mukaan ainoastaan Portugalin tuomioistuinten asiana oli tehdä tällainen päätelmä Portugalin oikeuden perusteella eikä unionin tuomioistuimen pitänyt tehdä sitä unionin oikeuden perusteella. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin korvasi kansallisten tuomioistuinten toteuttaman kansallisen kanteen perusteltavuutta koskevan arvioinnin omallaan.

19 Toissijaisesti valittajat väittävät, että vaikka unionin yleisellä tuomioistuimella olisi ollut oikeus arvioida valittajien portugalilaisen asianajajan todistuksessa esitettyjen Portugalin oikeuden mukaisten oikeudellisten perusteluiden perusteltavuutta, sen arvioinnissa otettiin sille toimitetut todisteet huomioon vääristyneellä tavalla.

20 Vastineessaan komissio väittää aluksi, että sikäli kuin valittajat riitauttavat unionin yleisen tuomioistuimen toteuttaman Portugalin oikeuden tulkinnan, tällainen tulkinta on tosiseikkoja koskeva kysymys, joka ei lähtökohtaisesti kuulu unionin tuomioistuimen valvonnan piiriin. Unionin tuomioistuimella on toimivalta valvoa ainoastaan, onko unionin yleinen tuomioistuin ottanut kansallisen oikeuden huomioon vääristyneellä tavalla. Tällaisen vääristämisen on ilmettävä unionin tuomioistuimen hallussa olevasta aineistosta selvästi ilman, että tosiseikastoa ja selvitystä on tarpeen ryhtyä arvioimaan uudelleen.

21 Nyt käsiteltävässä asiassa valittajat eivät kuitenkaan mainitse, mitä tosiseikkoja tai todisteita unionin yleinen tuomioistuin on voinut ottaa huomioon vääristyneellä tavalla, eivätkä myöskään osoita unionin yleisen tuomioistuimen tekemiä virheitä, joiden vuoksi se olisi voinut ottaa tosiseikaston tai selvityksen huomioon vääristyneellä tavalla. Toisin kuin valittajat väittävät, unionin yleinen tuomioistuin ei ole todennut omasta aloitteestaan, että niiden portugalilaisen asianajajan todistuksessaan esittämät väitteet eivät olleet perusteltuja. Se nimittäin totesi, että koska sen käsiteltäväksi saatetun menettelyn kohde oli eri kuin Portugalin tuomioistuimissa vireille saatetun menettelyn kohde – mitä valittajat eivät ole kiistäneet – riidanalaisen päätöksen kumoaminen ei voisi vaikuttaa siihen, miten Portugalin tuomioistuin tulkitsee Portugalin oikeutta. Tämän vuoksi valittajien valitus on jätettävä tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, sillä se koskee tosiseikkoihin liittyvää kysymystä.

22 Tämän jälkeen komissio muistuttaa, että valittajan asiana on esittää näyttö oikeussuojan tarpeestaan. Unionin yleisen tuomioistuimen asiana ei ole etsiä ja tunnistaa liitteistä kanneperusteita, joihin kanteen voitaisiin katsoa perustuvan, koska liitteillä on puhtaasti todistuksellinen ja täydentävä tehtävä.

23 Vaikka nyt käsiteltävässä asiassa valittajat esittävät, että riidanalaisen päätöksen kumoaminen tukee niiden väitettä, jonka mukaan BES:n kriisinratkaisu oli Portugalin oikeuden nojalla suhteeton, niiden oikeussuojan tarvetta koskevassa vastauksessa tämän väitteen tueksi ei ole esitetty mitään selitystä. Erityisesti on mainittava, että valittajien tältä osin unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämät selitykset eivät sisältyneet tämän vastauksen varsinaiseen tekstiin, vaan ainoastaan sen liitteenä olevaan portugalilaisen asianajajan todistukseen.

24 Valittajien oikeussuojan tarvetta koskevassa vastauksessa nämä väittivät lisäksi, että riidanalaisen päätöksen kumoamisen ansiosta ne voisivat myös väittää, että BES:n kriisinratkaisutoimenpiteellä ilman kyseisellä valtiontuella toteutettavaa omaisuudenhoitoyhtiön pääoman lisäystä ei voitu välttää

BES:n maksukyvyttömyyttä. Tässä vastauksessa ei kuitenkaan esitetty mitään selitystä siitä, miten riidanalaisen päätöksen kumoaminen saattoi aiheuttaa BES:n kriisinratkaisupäätöksen kumoamisen tai toimia perusteena myöhemmin Portugalin valtiota tai Portugalin keskuspankkia vastaan nostettavalle vahingonkorvauskanteelle.

25 Joka tapauksessa on niin, että jotta oikeussuojan tarve kanteen nostamiseksi komission päätöksestä olisi olemassa, kansallisen oikeudenkäyntimenettelyn yhteydessä nostetun vahingonkorvauskanteen menestymisen pitäisi riippua tästä päätöksestä nostetun kumoamiskanteen menestyksestä, kuten oli asiassa, jossa annettiin 17.9.2015 tuomio Mory ym. v. komissio (C-33/14 P, EU:C:2015:609). Komission mukaan valittajat eivät kuitenkaan ole osoittaneet vastaavaa yhteyttä niiden riidanalaisesta päätöksestä unionin yleisessä tuomioistuimessa vireille saattaman kumoamismenettelyn ja sellaisen mahdollisen vahingonkorvauskanteen välillä, joka niillä on omien sanojensa mukaan oikeus nostaa Portugalin valtiota ja Portugalin keskuspankkia vastaan, jos niiden kansallisessa oikeudenkäyntimenettelyssä BES:n kriisinratkaisupäätöksestä nostama kanne menestyisi.

26 Kuten unionin yleinen tuomioistuin selitti valituksenalaisen määräyksen 28–31 kohdassa, erityisesti BES:n kriisinratkaisupäätöksellä – eikä riidanalaisella päätöksellä – on voinut olla konkreettinen vaikutus valittajien luottojen arvoon, joten mahdollinen riidanalaisen päätöksen kumoaminen ei aiheuta sitä, että Portugalin valtion olisi harkittava uudelleen tätä kriisinratkaisupäätöstä. Tämän vuoksi valittajilla ei välttämättä ole perusteita nostaa vahingonkorvauskannetta Portugalin valtiota ja Portugalin keskuspankkia vastaan kansallisissa tuomioistuimissa.

27 Vaikka riidanalaisen päätöksen kumoamisen seurauksena voi olla BES:n kriisinratkaisupäätöksen kumoaminen ja vaikka viimeksi mainitun päätöksen kumoaminen voi olla peruste vahingonkorvauskanteelle Portugalin valtiota ja Portugalin keskuspankkia vastaan, tällainen tuleva kanne ei voi olla perusteena sille, että valittajat voisivat vedota oikeussuojan tarpeeseen riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi. Kuten 17.9.2015 annetun tuomion Mory ym. v. komissio (C-33/14 P, EU:C:2015:609) 56, 69 ja 79 kohdasta ilmenee, tällainen vahingonkorvauskanne on komission mukaan puhtaasti hypoteettinen, koska se riippuu kansallisen oikeudenkäyntimenettelyn menestymisestä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

28 Unionin tuomioistuin on todennut useaan otteeseen, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nostama kumoamiskanne voidaan tutkia vain siltä osin kuin tällä henkilöllä on intressi saada riidanalainen toimi kumotuksi. Tällainen tarve edellyttää, että riidanalaisen toimen kumoamisella saattaa sinällään olla oikeudellisia seurauksia ja että kanteen lopputuloksesta voisi näin olla hyötyä sen nostajalle (tuomio 4.6.2015, Andechser Molkerei Scheitz v. komissio, C-682/13 P, ei julkaistu, EU:C:2015:356, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Oikeussuojan tarpeen on oltava jo syntynyt ja edelleen olemassa oleva, ja sitä arvioidaan kanteen nostamispäivänä (ks. vastaavasti tuomio 17.9.2009, komissio v. Koninklijke FrieslandCampina, C-519/07 P, EU:C:2009:556, 65 kohta ja tuomio 4.6.2015, Andechser Molkerei Scheitz v. komissio, C-682/13 P, ei julkaistu, EU:C:2015:356, 26 kohta).

30 Nyt käsiteltävässä asiassa on aivan aluksi hylättävä komission väite, jonka mukaan valitus on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin siinä riitautetaan unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikkoja koskeva arviointi liittyen siihen, vaikuttaako sen käsiteltävänä oleva kanne mahdollisesti valittajien kansallisissa tuomioistuimissa nostamaan kumoamiskanteeseen.

31 On totta, että ainoastaan unionin yleisen tuomioistuimen asiana on määrittää asian tosiseikasto ja arvioida sitä ja lähtökohtaisesti arvioida sitä selvitystä, johon se on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut. Unionin tuomioistuimella on kuitenkin toimivalta harjoittaa valvontaansa, kun unionin yleinen tuomioistuin on luonnehtinut tosiseikastoa oikeudellisesti ja todennut sen oikeudelliset

seuraukset. Näin ollen kysymys siitä, kun otetaan huomioon tällaiset tosiseikat ja todisteet, tuoko se, että unionin tuomioistuimet kumoavat riidanalaisen päätöksen, valittajille etua kansallisissa tuomioistuimissa nostetun kanteen yhteydessä, minkä seurauksena niille syntyy oikeussuojan tarve unionin tuomioistuimissa, on oikeudellinen kysymys, joka kuuluu unionin tuomioistuimen valvontaan, jota se harjoittaa valituksen yhteydessä (ks. analogisesti tuomio 17.9.2015, Mory ym. v. komissio, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 68 kohta).

32 Tämän jälkeen on hylättävä myös komission väite, jonka mukaan valittajat eivät olleet perustelleet riittävästi oikeussuojan tarvettaan, koska niiden tältä osin unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämät selitykset eivät sisältyneet niiden oikeussuojan tarvetta koskevan vastauksen varsinaiseen tekstiin, vaan ainoastaan sen liitteeseen.

33 Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, kantajan on näytettävä toteen, että sillä on oikeussuojan tarve, joka on olennainen ja ensimmäinen edellytys kaikille kanteille (tuomio 4.6.2015, Andechser Molkerei Scheitz v. komissio, C-682/13 P, ei julkaistu, EU:C:2015:356, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Jotta luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nostama, toimen kumoamista koskeva kanne voidaan tutkia, kantajan on erityisesti osoitettava asianmukaisesti se intressi, joka sillä on saada mainittu toimi kumotuksi (tuomio 4.6.2015, Andechser Molkerei Scheitz v. komissio, C-682/13 P, ei julkaistu, EU:C:2015:356, 28 kohta ja määräys 20.12.2017, Binca Seafoods v. komissio, C-268/16 P, EU:C:2017:1001, 45 kohta).

35 Kuten valituksenalaisen määräyksen 27 ja 33 kohdasta ilmenee, valittajat väittivät vastauksessaan unionin yleisen tuomioistuimen tätä koskevaan kysymykseen, että riidanalaisen päätöksen kumoaminen lisäisi erittäin huomattavasti sen tuomioistuinvalvontamenettelyn menestymisen todennäköisyyttä, jonka ne olivat nostaneet Portugalin tuomioistuimissa BES:n kriisinratkaisupäätöksestä. Ne täsmensivät erityisesti, että tällaisesta menestyksestä seuraisi joko tämän BES:n kriisinratkaisupäätöksen kumoaminen tai niiden oikeus vaatia vahingonkorvausta BES:n lainvastaisen kriisinratkaisun vuoksi kärsityistä tappioista.

36 Tästä samasta valittajien oikeussuojan tarvetta koskevasta vastauksesta ilmenee lisäksi, että ne esittivät tätä koskevia perusteitaan usealla sivulla. Ne tukeutuivat erityisesti unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen asiaa koskeviin tuomioihin ja selittivät lyhyesti mutta riittävästi ne syyt, joiden vuoksi – tähän vastaukseen liitetyn portugalilaisen asianajajan todistuksen mukaan – riidanalaisen päätöksen kumoaminen lisäisi merkittävästi niiden menestymisen mahdollisuuksia BES:n kriisinratkaisupäätöksestä nostetun kansallisen kumoamiskanteen yhteydessä. Niiden mukaan sen avulla, että unionin yleinen tuomioistuin kumoaa riidanalaisen päätöksen, voitaisiin erityisesti yhtäältä tukea väitteitä, joita ne olivat jo esittäneet kansallisen kanteen yhteydessä ja joiden mukaan BES:n kriisinratkaisu oli suhteeton Portugalin oikeudessa, ja toisaalta esittää saman kanteen yhteydessä väite, jonka mukaan BES:n kriisinratkaisulla ei ilman kyseistä valtiontukea olisi voitu saavuttaa tavoitetta välttää BES:n maksukyvyttömyys.

37 Vaikka on totta yhtäältä, etteivät valittajat esittäneet oikeussuojan tarpeeseensa liittyviä yksityiskohtaisia perusteluita unionin yleiselle tuomioistuimelle osoittamansa vastauksen tekstissä itsessään vaan sen liitteessä, ja toisaalta, että valittajat esittivät valituksessaan lisäseikkoja, jotka eivät sisältyneet kyseiseen vastaukseen, on kuitenkin niin, että valittajien tätä koskevien perustelujen suuret linjat esitettiin itse tässä vastauksessa.

38 Kun otetaan huomioon sekä kantajien oikeussuojan tarvetta koskevaan vastaukseen liitetyn portugalilaisen asianajajan todistuksen pituus että sen ja muiden siihen liittyvien todisteiden todistusvoimaisuus, valittajia ei voida moittia siitä, että ne liittivät ne kyseiseen vastaukseen, jonka tarkoituksena on lisäksi syventää, samoin vastauksena unionin yleiseen tuomioistuimen tätä koskevaan pyyntöön, niiden oikeussuojan tarpeeseen liittyviä perusteluja.

39 Muutoin on todettava, että sikäli kuin komission väitteillä on tarkoitus todeta niiden seikkojen riittämättömyys, joita valittajat esittivät ensimmäisessä oikeusasteessa osoittaakseen oikeussuojan tarpeensa nostaa kanne riidanalaisesta päätöksestä, nämä väitteet koskevat toteamusta, jonka unionin yleinen tuomioistuin esitti valituksenalaisessa määräyksessä ja jonka mukaan valittajilla ei tältä osin ollut oikeussuojan tarvetta. Näitä väitteitä on siis tutkittava arvioitaessa tämän valituksen yhteydessä esitetyn ainoan valitusperusteen pätevyyttä.

40 Näin ollen on tutkittava, tekikö unionin yleinen tuomioistuin oikeudellisen virheen valituksenalaisen määräyksen 34–36 kohdassa, kun se totesi, että koska siinä vireillä olevan menettelyn ja kansallisissa tuomioistuimissa vireillä olevan menettelyn kohde ei ollut sama, riidanalaisen päätöksen mahdollinen kumoaminen ei vaikuttaisi kyseiseen kansalliseen menettelyyn eikä siis toisi valittajille mitään etua.

41 Näistä valituksenalaisen määräyksen kohdista ilmenee unionin yleisen tuomioistuimen todenneen, että kansallinen menettely koski yksinomaan sitä, oliko kriisinratkaisumenettelyn käyttäminen kansallisen oikeuden mukaista, kun taas sen käsiteltävänä oleva kanne koski pelkästään sitä, oliko tämän kriisinratkaisumenettelyn rahoitus unionin oikeuden mukaista. Se totesi tästä, ettei se, että se mahdollisesti arvioi, noudattiko komissio unionin oikeutta, vaikuta siihen, miten Portugalin tuomioistuimet tulkitsevat kansallista oikeuttaan erityisesti sen osalta, oliko suhteellisuusperiaatetta, sellaisena kuin sitä suojataan Portugalin valtiosääntöoikeudessa, loukattu.

42 Tältä osin unionin tuomioistuin on todennut, että lähtökohtaisesti asianosainen säilyttää intressinsä jatkaa kumoamiskanteen ajamista, kun viimeksi mainittu voi muodostaa perusteen mahdolliselle vahingonkorvauskanteelle (tuomio 20.6.2013, Cañas v. komissio, C-269/12 P, ei julkaistu, EU:C:2013:415, 17 kohta).

43 Vahingonkorvauskanteen mahdollisuus riittää tällaisen oikeussuojan tarpeen syntymiseen, kunhan tämä tarve ei ole hypoteettinen (ks. tuomio 17.9.2015, Mory ym. v. komissio, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 79 kohta).

44 Unionin tuomioistuin on myös todennut, että oikeussuojan tarpeen voi perustaa mikä tahansa kantajan kansallisessa tuomioistuimessa nostama kanne, jonka yhteydessä unionin tuomioistuimissa riitautetun toimen mahdollinen kumoaminen voi tuottaa kantajalle jotakin hyötyä (tuomio 17.9.2015, Mory ym. v. komissio, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 81 kohta).

45 Oikeussuojan tarpeen jatkumista on arvioitava konkreettisesti ottamalla muun muassa huomioon väitetyn lainvastaisuuden seuraukset ja väitetyn vahingon luonne (tuomio 17.9.2015, Mory ym. v. komissio, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

46 Nyt käsiteltävässä asiassa valittajat väittivät, että niiden kärsimä vahinko muodostuu siitä, että koska niiden velkakirjat ovat jääneet roskapankkiin, kriisinratkaisumenettelyn seurauksena ne ovat muuttuneet BSE:n velkakirjojen haltijoista sellaisen pankin velkakirjojen haltijoiksi, jolla ei ole arvo-omaisuutta, joka ei voinut saada uutta liiketoimintaa ja jonka pankkilupa piti peruuttaa lyhyen realisointiajan jälkeen. Niille aiheutui siis tuntuvia tappioita ja niiden oikeusasema on muuttunut. Kuten niiden oikeussuojaintressiin liittyvästä vastauksesta unionin yleiselle tuomioistuimelle ja sen liitteistä ilmenee, valittajat väittävät lisäksi, että kun otetaan huomioon niiden rahoitustappioiden määrä, niiden tilannetta ei voida verrata tilanteeseen, joka vallitsee, kun sovelletaan Portugalin oikeuden normaaleita maksukyvyttömyyssääntöjä, sillä viimeksi mainituissa määrätään takaisinmaksusta yrityksen kaikille velkojille, myös huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkainstrumenttien haltijoille, yrityksen omaisuuden perusteella ja takaisinmaksumääräyksen mukaisesti. Kyseisessä vastauksessa valittajat totesivat menettäneensä oikeuden vaatia maksamista BES:n koko omaisuuden osalta, mukaan lukien terveet varat, normaalien Portugalin oikeuden asiaa koskevien sääntöjen mukaisesti.

47 Väitetyn lainvastaisuuden seurauksista valittajat väittivät, kuten tämän tuomion 35 kohdasta ilmenee, unionin yleisessä tuomioistuimessa, että menestyksestä sen kumoamiskanteen yhteydessä, jonka ne ovat nostaneet Portugalin tuomioistuimissa BES:n kriisinratkaisupäätöksestä, seuraisi joko tämän päätöksen kumoaminen tai niiden oikeus vaatia vahingonkorvausta niiden BES:n lainvastaisen kriisinratkaisun vuoksi kärsimistä tappioista.

48 Komissio puolestaan korostaa lähinnä, että tuleva kansallinen vahingonkorvauskanne, johon valittajat tukeutuvat osoittaakseen oikeussuojaintressinsä nostaa kanne riidanalaisesta päätöksestä, on hypoteettinen, koska ei ole varmaa, että tämä kansallinen kanne todella nostetaan, eivätkä valittajat ole osoittaneet riittävää yhteyttä kyseisen kansallisen kanteen ja unionin yleisessä tuomioistuimessa ensimmäisenä oikeusasteena nostetun kanteen välillä.

49 Vaikka valittajien mahdollisuus nostaa tulevaisuudessa vahingonkorvauskanne ei voi antaa niille jo syntynyttä ja edelleen olemassa olevaa oikeussuojan tarvetta vaatia riidanalaisen päätöksen kumoamista, on muistutettava, että tällainen oikeussuojan tarve voi syntyä, kuten tämän tuomion 44 kohdasta ilmenee, kaikista kansallisessa tuomioistuimessa nostetuista sellaisista kanteista, joiden yhteydessä se, että unionin tuomioistuimet kumoavat riidanalaisen päätöksen, tuo kantajalle etua.

50 On kiistatonta, että valittajat ovat jo nostaneet kumoamiskanteen BES:n kriisinratkaisupäätöksestä Portugalin tuomioistuimissa. Lisäksi unionin tuomioistuimen hallussa olevista seikoista ilmenee, että tämä kanne sellaisenaan on omiaan tuomaan valittajille etua.

51 Näin ollen on tutkittava, voiko – kuten valittajat väittävät – se, että unionin yleinen tuomioistuin kumoaa riidanalaisen päätöksen, vaikuttaa kumoamiskanteeseen, jonka ne ovat nostaneet kansallisissa tuomioistuimissa BES:n kriisinratkaisupäätöksestä.

52 On totta – eikä sitä ole myöskään riitautettu tämän valituksen yhteydessä – että, kuten unionin yleinen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen määräyksen 34 kohdassa, viimeksi mainitussa tuomioistuimessa nostetun kanteen kohde ei ollut sama kuin Portugalin tuomioistuimissa vireillä olevan kanteen kohde, sillä ensimmäisellä pyrittiin sen toteamiseen, ettei kyseessä oleva valtiontuki ollut unionin oikeuden mukainen, kun taas toisella pyrittiin sen toteamiseen, ettei BES:n kriisinratkaisupäätös ollut Portugalin oikeuden mukainen.

53 Sekä valituksenalaisesta määräyksestä että unionin tuomioistuimelle esitetystä asiakirja-aineistosta kuitenkin ilmenee, että riidanalainen päätös ja BES:n kriisinratkaisupäätös liittyvät erottamattomasti toisiinsa. Erityisesti tämän määräyksen 4–7 kohdasta ilmenee, että kriisinratkaisumenettely ”sisälsi” sellaisen väliaikaisen luottolaitoksen perustamisen, jolle siirrettiin BES:n terve liiketoiminta. Näistä kohdista ilmenee myös, että Portugalin viranomaisten komissiolle toimittaman kriisinratkaisua varten käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin liittyvän arvion mukaan omaisuudenhoitoyhtiön perustaminen nähtiin ”ainoaksi ratkaisuksi”, jolla voidaan säilyttää Portugalin tasavallan rahoitusvakaus, ja että komissio totesi kyseessä olevan valtiontuen soveltuvan sisämarkkinoille ottaen huomioon Portugalin viranomaisten esittämät sitoumukset, jotka koskivat sekä omaisuudenhoitoyhtiötä että roskapankkia ja joilla pyrittiin sen hallittuun selvitystilaan asettamiseen. Sitoumusten joukossa oli kielto siirtää omaisuudenhoitoyhtiöön osakkeenomistajien ja huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkainstrumenttien haltijoiden saatavia.

54 On todellakin kiistatonta, kuten unionin yleinen tuomioistuin muistutti valituksenalaisen määräyksen 28 kohdassa, että valittajien hallussa olevien velkakirjojen arvon aleneminen johtuu BES:n kriisinratkaisupäätöksestä. Kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen määräyksen 31 kohdassa, jota valittajat eivät ole riitauttaneet, riidanalaisen päätöksen mahdollisen kumoamisen seurauksena ei myöskään ole se, että Portugalin tasavalta velvoitettaisiin harkitsemaan uudelleen päätöstään luoda omaisuudenhoitoyhtiö ja olla sisällyttämättä sen omaisuuteen sentyyppisiä velkakirjoja, joita valittajilla on hallussaan.

55 Kun kuitenkin otetaan huomioon se, että riidanalainen päätös ja BES:n kriisinratkaisupäätös liittyvät erottamattomasti toisiinsa, kuten tämän tuomion 53 kohdassa todetaan ja mikä osoittaa muun muassa sen, että kyseessä oleva valtiontuki on myönnetty BES:n kriisinratkaisun puitteissa, on todettava, ettei unionin yleinen tuomioistuin voinut – kuten valittajat katsovat – todeta syrjäyttämättä Portugalin tuomioistuimia arvioitaessa valittajien BES:n kriisinratkaisupäätöksestä nostaman kumoamiskanteen perusteltavuutta, ettei – sen vuoksi, ettei viimeksi mainitun kanteen kohde ollut sama kuin unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetun kanteen kohde – riidanalaisen päätöksen mahdollinen kumoaminen voi mitenkään vaikuttaa siihen, miten Portugalin tuomioistuimet arvioivat käsiteltäväkseen saatettua kannetta, varsinkaan tavalla, jota valittajat kuvaavat sekä unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämissään kirjelmissä että unionin tuomioistuimessa tekemässään valituksessa.

56 Ei nimittäin ole unionin tuomioistuinten asiana – kun tutkitaan oikeussuojan tarvetta niissä – arvioida kansallisissa tuomioistuimissa kansallisen oikeuden nojalla nostetun vahingonkorvauskanteen perusteltavuuden todennäköisyyttä ja näin päättää kansallisten tuomioistuinten puolesta tällaisesta arvioinnista. Sitä vastoin on välttämätöntä, mutta riittävää, että unionin tuomioistuimissa nostettu kumoamiskanne voi tuottaa kantajalle hyötyä (tuomio 17.9.2015, Mory ym. v. komissio, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 76 kohta). Asia onkin näin nyt käsiteltävässä asiassa, kuten tämän tuomion 42–55 kohdasta käy ilmi.

57 Kaiken edellä esitetyn perusteella on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se totesi valituksenalaisen määräyksen 34–36 kohdassa, ettei – sen vuoksi, ettei siinä vireillä olevan oikeudenkäyntimenettelyn kohde ollut sama kuin kansallisen oikeudenkäyntimenettelyn kohde – riidanalaisen päätöksen mahdollinen kumoaminen voi vaikuttaa viimeksi mainittuun oikeudenkäyntimenettelyyn eikä siis merkityksellisessä oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla tuo mitään etua kantajille.

58 Tämän vuoksi unionin yleinen tuomioistuin on todennut myös tämän määräyksen 37 kohdassa virheellisesti, että kantajien kanne on jätettävä tutkimatta, koska niillä ei ole oikeussuojan tarvetta kanteen nostamiseksi riidanalaisesta päätöksestä.

59 Näin ollen valitus on hyväksyttävä ja tämän seurauksena valituksenalainen määräys on kumottava.

Asian palauttaminen unionin yleiseen tuomioistuimeen

60 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan unionin tuomioistuin voi silloin, kun unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu kumotaan, joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen.

61 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimella ei ole hallussaan tarvittavia seikkoja, jotta se voisi lausua lopullisesti komission ensimmäisessä oikeusasteessa käydyssä oikeudenkäynnissä esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä, jonka mukaan kantajilla ei ollut oikeussuojan tarvetta kanteen nostamiseksi riidanalaisesta päätöksestä. Sama koskee kanteen aineellista kysymystä, sillä riita-asian tämä osa edellyttää myös sellaisten seikkojen tutkimista, joita unionin yleinen tuomioistuin ei ole arvioinut valituksenalaisessa määräyksessä ja joista ei ole esitetty näkemyksiä unionin tuomioistuimessa.

62 Tämän vuoksi asia on palautettava unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta tämä lausuu komission oikeudenkäyntiväitteestä, jonka mukaan kantajat eivät täytä SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa asetettuja edellytyksiä.

Oikeudenkäyntikulut

63 Koska asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen, tämän muutoksenhakumenettelyn oikeudenkäyntikuluista on päätettävä myöhemmin.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Unionin yleisen tuomioistuimen 19.7.2017 antama määräys BPC Lux 2 ym. vastaan komissio (T-812/14, ei julkaistu, EU:T:2017:560) kumotaan.

2) Asia palautetaan unionin yleisen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

3) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Allekirjoitukset